

תלמודו בידו

דף ו עמוד א

[א] מדוע הגשם הראשון נקרא יורה ?

[ב] מדוע הגשם האחרון נקרא מלקוש ?

[ג] מתי הוא זמן ירידת היורה ?

[ד] לענין מה נאמרו זמן רביעה ראשונה ואחרונה של היורה ?

[א] 1. מורה שיש להטיח הגגות בטיט שלא ירד הגשם בביתם, וכן להכניס הפירות מן השרה.
2. מפני שמרוה את הארץ ומשקה עד לתהום.
3. מפני שיורד בנחת ולא בזעף, ודומה לאדם המורה לתלמידיו בנחת.
- ירידת היורה היא לברכה שנאמר "את המורה לצדקה".
ולכן אין לפרש יורה מלשון "ירה יירה" והיינו ששובר הכל, ומשיר פירות מן האילן, וירידתו קללה.

[ב] 1. מפני שהוא מל [משבר] את קשיותיהן של ישראל, שכשאינו יורד חוזרים בתשובה.
2. מפני שהוא דבר הממלא תבואה בקשיה ומשלימה [מל - ממלא, קוש - קש].
3. מפני שיורד על המלילות [השבליים שבתוכם התבואה], ועל הקש.

[ג] ר' מאיר: מקדים, בשלשה בחשון. בינוני, בשבעה בו. מאחר, בשבעה עשר בו.
ר' יהודה: מקדים, בשבעה בחשון. בינוני, בי"ז בו. מאחר, בעשרים ושלשה.
ר' יוסי: מקדים, בי"ז בחשון. בינוני, בעשרים ושלשה בו. מאחר, באחד בכסלו.

[ד] בראשונה: מתחילים לשאול על הגשמים בברכת השנים.
לר' מאיר בשלשה בחשון, לר' יהודה ולרבן גמליאל בשבעה בו.
לר' יוסי בשבעה עשר בו. והלכה כר' יהודה.
באחרונה: לא ירדו גשמים כלל עד זמן זה, היחידים מתענים שני חמישי ושני.